

10 Ringsted moræneflade med landsbyer og jordbrug

BESKRIVELSE

Nøglekarakter

Et transparent til åbent, intensivt dyrket morænelandskab med bløde bakker, flere landsbyer og spredt bebyggelse.

Bykanten af Nordrup set fra syd i det svagt bølgede landskab.

Beliggenhed og afgrænsning

Området er lokaliseret i den sydlige del af kommunen og grænser mod øst op til Køge Kommune. Mod nord er området dels afgrænset ved karakterområde 6 *Ringsted og Kværkeby landområder*, hvor nærheden til Ringsted bliver dominerende dels af herregårdslandskabet i karakterområde 7 *Giese-gård Herregårdslandskab*.

Grænserne mod sydøst defineres af kommunegrænsen til Faxe Kommune samt af morænefladen og det plane issølandskabs overgang til ådalslandskabet omkring Lilleå. Mod vest afgrænses af herregårdslandskabet omkring Sørup Herregård.

Landskabskarakteren

Denne sydlige del af Ringsted Kommune er karakteriseret ved et typisk østdansk morænelandskab, hvor der dog også er områder med dødisrelief og et tidligere issøområde i syd. Den primære arealanvendelse er landsbrugsdrift med spredt bebyggelse. Der er mange landsbyer inden for området foruden gårde, husmandssteder og nedlagte landbrug. Antallet af husmandssteder og gårde er generelt højt, særligt ved Indelukket, hvor landskabet er præget af dødisrelief. De karakterskabende elementer giver landskabet en middel til stor skala med et transparent til åbent udtryk. Skalaen understøttes af de bløde og tilnærmelsesvis flade landskabsformer på morænefladen og den begrænsede beplantning i store dele af karakterområdet.

Landskabskarakterens oprindelse

Kulturhistorien i landskabet kan spores tilbage til udskiftningen, hvor strukturerne omkring de mange landsbyer opstod. De mange tidligere husmandssteder og husmandskolonier, hvor husene ligger tæt på små jordlodder, er udstykket i anden halvdel af 1800-tallet. Omkring landsbyerne Ørslev, Kagstrup og Havbyrd kan stjerneudskiftningsformen stadig erkendes. Det ses på veje og markskel, der fortsat er struktureret i linjer ud fra landsbyens kerne. Stednavne med endelserne overdrev, huse og enghaver fortæller, at det var her, i udkanten af landsbyens jorde, at der blev udstykket lodder og opført husmandssteder.

Naturgrundlag

Geomorfologi

Naturgrundlaget udgøres i overvejende grad af morænelandskab fra sidste istid med forekomst af dødislandskab centralt i karakterområdet omkring Indelukket. I den østlige del er et issølandskab.

Jordtype

Jordbunden består overvejende af moræneler med punktvis aflejringer af ferskvandsler, ferskvandstørv samt ferskvandssand.

Terræn

Terrænet ligger i niveauet fra 30-40 meter over havet i hele karakterområdet. Terrænet er overordnet fladt til svagt bølget, bortset fra dødisområdet, hvor terrænet er småbakket.

Vandelementer

Der ses flere moseområder (Øllemose, Nordrup Tørvemose, Mulstrup, Bar-mose Huse) samt et forløb af søer umiddelbart syd for Indelukket. Endvidere løber Vendebækken og en nordsyd-gående å, der begge har udløb til Lilleå i syd.

Bevoksningsstruktur

Arealanvendelse og landskabselementer

Der er kun få bevoksningspartier i området og ingen skovområder. De findes ofte i tilknytning til karakterområdets vandløb og småsøer.

Eksempel på karakteristisk læhegn ved Nordrup Tørvemose.

Dyrkningsform

Dette område er karakteriseret ved intensivt landbrug for størstedelen af karakterområdet og mere ekstensiv anvendelse i de tættere bebyggede områder og ved landsbyerne. Umiddelbart nord for Nordrup og syd for Farendløse ses plantager.

Bebyggelsesstruktur

Dette karakterområde har den største samling af landsbyer i det åbne land. I alt ligger der otte landsbyer: Ørslev, Kagstrup, Farendløse, Nordrup, Sneslev, Mulstrup, Havbyrd og Tvindelstrup. Derudover findes mange gårde og husmandssteder, hvoraf nogle af gårdene har store moderne driftsbygninger. De tidligere husmandssteder og landejendomme ligger langs landevejene som eksempelvis Indelukket og Ørslev Enghaver, Ny Fredsgårde og bebyggelsen syd for Ottestrupgård.

Gården Ottestrup, der ligger på vejen mellem Ørslev og Farendløse, er en af områdets store gårde.

Kulturhistoriske helheder og enkeltelementer

Kombinationen af dødisterræn og placeringen af husmandskolonien ved Indelukket er et godt eksempel på samspil mellem naturgeografien og den kulturhistoriske udvikling. Den småbakkede jordbund med mange afløbsløse

lavninger har været mere krævende at opdyrke, og har derfor oprindeligt fungeret som udmark eller overdrev for landsbyerne, hvor der kunne være skov eller græsning. I dag kan området med de små vandhuller og mindre landejendomme, der ligger på små aflange jordlodder, opleves som en kulturhistorisk helhed.

Tekniske anlæg

Karakterområdet har flere enkeltstående vindmøller samt nogle møller ved Eskildstrup. Landevejen mellem Ringsted og Haslev går tværs gennem karakterområdets vestlige del.

Vindmøllen ved Bedsted Overdrev, hvor grænsen mellem de to nabokarakterområder går.

Rumlige og visuelle forhold

De karaktergivende landskabselementer med store markparceller og åbenhed i bevoksningsstrukturen, med god og lang sigtbarhed giver landskabet en samlet stor til middel skala. Landskabet er meget sammensat med en del spredt bebyggelse og mange landsbyer. Det giver indtryk af et landskab, der har udviklet sig i mange retninger, uden en ensartet struktur som bærende element. Visuelt fremstår landskabet en smule uroligt (middel roligt) på grund af den store sammensætning af elementer, der medvirker til, at landskabet kan opleves som rodet. Fra den vestlige del af karakterområdet er der indsigt til Ringsted. Byen ligger højt i landskabet, og derfor er der fra store dele af karakterområdet en særlig visuel relation til byen.

De små grupper af bevoksning giver sammen med levende hegn i markskel og beplantninger i forbindelse med bebyggelserne et afvekslende landskab.

Indsigt til Ringsted by, der ligger bag det landejendommen ved Allikegårde.

Oplevelsesrige delområder og enkeltelementer

Indelukket, der er centralt placeret i landskabsområdet, er et oplevelsesrigt delområde, hvor samspillet mellem natur- og kulturgrundlag er ganske tydeligt. Området er præget af dødistopografi med tættere kurver end i det omkringliggende område, samt en tæt beplantning og samling af bebyggelse. Dødispræget kommer ligeledes til udtryk ved en række af dødisløser med omkringliggende ekstensive arealer.

Ved Nordrup Tørvemose er landskabet velstruktureret med parallelle læhegn på begge sider af vejen. Dette er særpræget i forhold til det resterende karakterområde, hvor der kun er svag struktur og kun få læhegn. Læhegnene er dog plantet indenfor de seneste 50 år og markerer ikke tidligere ejerlagsgrænser eller andre administrative skel.

Tekniske anlæg, byudvikling eller andre landskabselementer

De enkeltstående vindmøller, der er placeret i karakterområdet, er synlige fra det meste af karakterområdet. Selvom landskabet ikke opleves som et teknisk landskab, giver det en visuel uro, at der i store dele af området opleves en nærhed til en vindmølle.

Landsbyerne er præget af udvikling med store parcelhusudstykninger i bykanten. Dette gælder for alle landsbyerne, bortset fra Havbyrd, der ikke er væsentligt udbygget. Ørslev er udbygget betydeligt mod nord.

Støjmassigt påvirkes området omkring landevej mellem Ringsted og Haslev af den gennemkørende trafik.

Nøglefunktioner

Nøglefunktioner, udvikling og planlagte ændringer

Landbrug og til dels fritidslandbrug med græssede marker udgør de væsentligste funktioner i forhold til opretholdelse af landskabskarakteren. Derudover udgør beboelse en væsentlig funktion.

Udviklingstendenser

Udstykning af parcelhusgrunde omkring landsbyerne forekommer, så bykanten omkring disse ændres ved overgangen til åbne land. Der er generelt sket en betydelig udbygning af landsbyerne Ørslev, Farendløse og Nordrup.

Ørslev er en gammel stationsby på jernbanelinjen mellem Køge og Ringsted. Jernbanen åbnede i 1917 med ønsket om at skabe bedre kontakt mellem Køge og oplandet. Banen blev dels brugt til passagertransport, dels til godstransport af bl.a. sten og grus og afgrøder. Ørslevs udvikling er knyttet til jernbanens tilstedeværelse, hvor byen voksede sig større end de øvrige landsbyer i karakterområdet. Stationen lå nord for byen, og derfor er byens nyere områder anlagt mellem den gamle bykerne og stationen. Også Farendløse er udbygget i retning mod jernbanen og fremstår i dag som to adskilte bydele. Jernbanelinjen blev lukket i 1963.

Farendløse Kirke ligger i den sydlige ende af de to byområder, der er vokset sammen til ét.

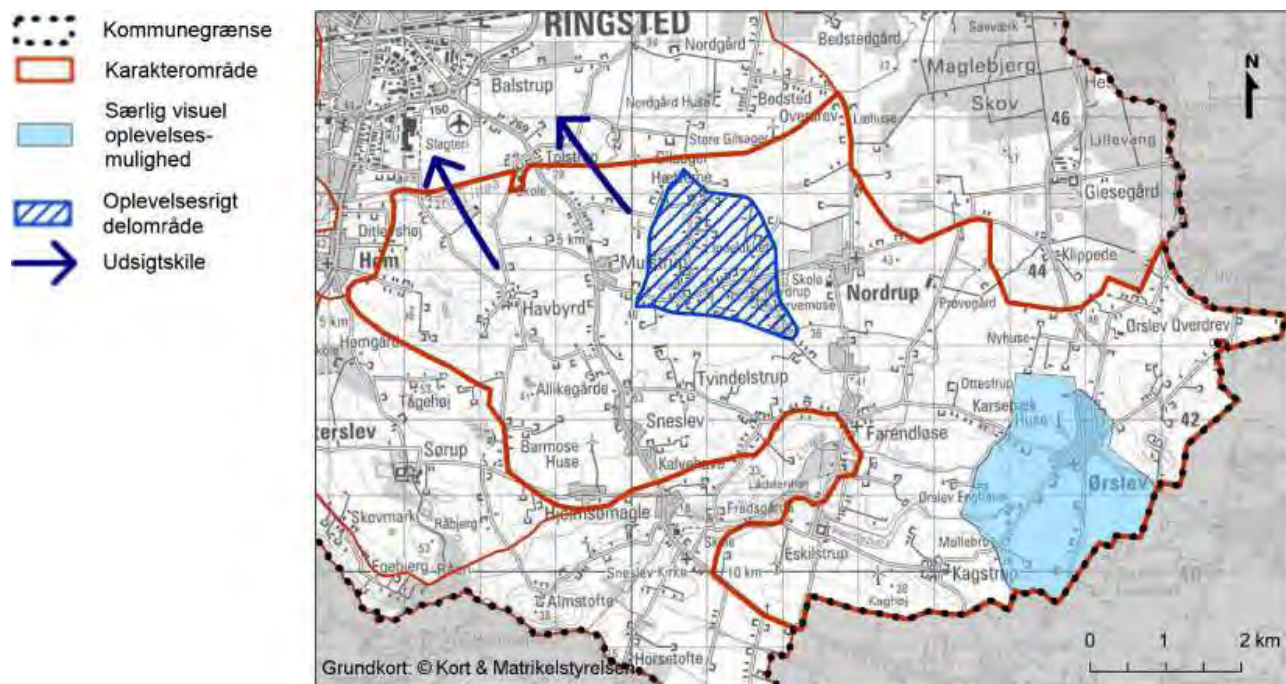
Planlagte ændringer

Der er udpeget områder til opstilling af vindmøller på markerne nord for Ottestrup, syd for Eskildstrup samt et mindre område ved Bedsted Overdrev, hvor den eksisterende mølle i så fald nedtages. Det sidste område er beliggende på grænsen af karakterområdet.

VURDERING

Landskabskarakterområdet er afgrænset og karakteriseret af sammenspil mellem naturgrundlaget, arealanvendelsen og de rumlige visuelle forhold. En vurdering af landskabet skal bruges som grundlag for varetagelse af de landskabelige interesser i det fremtidige arbejde med landskabet i Ringsted Kommune.

Vurderingen indeholder en vurdering af de særlige visuelle oplevelsesmuligheder i landskabet samt en angivelse af landskabets sårbarhed i forhold til konkrete udviklingsprojekter.

De særlige visuelle oplevelsesmuligheder og oplevelsesrige delområder i karakterområde 10.

Særlige visuelle oplevelsesmuligheder

Omkring, og særligt sydvest for Ørslev er landskabet udpræget fladt som følge af den naturgeografiske oprindelse som issø. Samtidig er der kun sparsom bevoksning. Derfor kan man se langt og få fornemmelsen af landskabets mange lag bagved hinanden.

Landskabskarakterens sårbarhed

Landskabskarakteren består af så mange forskellige elementer, at landskabet i udgangspunktet er robust overfor tilførsel af nye elementer. Imidlertid er balancen mellem de forskellige elementer afgørende, og hvis et af elementerne - eksempelvis tekniske anlæg, erhverv eller et stort skovområde - anlægges eller opføres, vil det kunne ændre ved karakteren.

Der er udlagt et område til vindmøller ved Nyhuse, nordvest for Ørslev. En måde at indpasse vindmøllerne i landskabet vil være at sikre, at det er middelstore - og ikke store vindmøller (ca. 150 m) - samt at der kun opstilles et begrænset antal.

Den visuelle påvirkning af at opstille vindmøller ved Gilsager (i naboområdet *6 Ringsted og Kværkeby by- og landbrugslandskab*) vil have konsekvenser for store dele af karakterområdet.

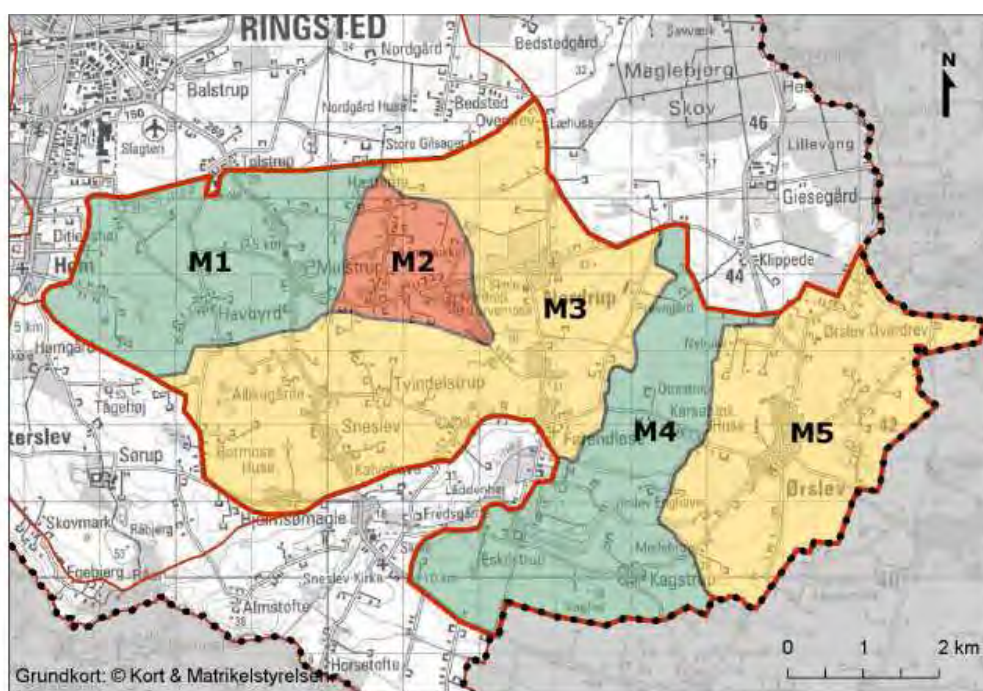
Særligt sårbare områder

Indelukket fremstår som et delområde, hvor landskabets skala er mindre set i forhold til det resterende karakterområde. Derfor kan landskabet være mere sårbart over for indgreb - eksempelvis store tekniske anlæg - end det omgivende landskab. Det skyldes, at der gerne skal være et afbalanceret forhold mellem landskabets og det tekniske elements skala.

FREMTIDIG PLANLÆGNING OG FORVALTNING

Den fremtidige planlægning og forvaltning tager udgangspunkt i kortlægningen af landskabskarakteren samt overvejelser omkring landskabskarakterens tilstand og styrke i udpegede delområder.

For delområderne er det nedenfor angivet, om karakteren skal beskyttes, vedligeholdes, udvikles eller forbedres. Der kan også forekomme overlap mellem disse forskellige strategiske mål inden for et karakterområde. Endelig angives en række tiltag, handlinger og initiativer, som bør enten begrænses eller igangsættes for at imødekomme den ønskede udvikling for hvert delområde.

De strategiske mål for delområder i karakterområde 10.

M1 - udvikle

M1 kan udvikles, da delområdet i mange henseender har tæt forbindelse med bykanten af Ringsted, der fra store dele af karakterområdet kan ses mod nord.

Anbefalede handlinger og initiativer:

- › Mødet mellem landområderne i karakterområde 10 og byen kan forbedres. Det grønne bælte der er planlagt i det tilstødende karakterområde kan føres videre mod syd. Det er vigtigt at der opretholdes indkig til byen igennem eventuelle tilplantede områder.
- › Mulstrups møde med det åbne land kan med fordel begrønnes, hvilket kan sikre et mere nænsomt møde med det åbne land. Herudover skal

bebyggelse i udkanten af landsbyen ligge samlet, så der ikke er tale om en glidende overgang, men en klar afgrænsning af landsbyen.

- › De mange regulerede åer og moseområder i den vestlige del kan desuden udvikles til et større sammenhængende naturområde, der kan tjene som grønt område i næromgivelserne for Høm.

M2 - beskytte

M2 skal beskyttes. Delområdet træder ud som et kontrasterende delområde, hvor karakterens tilstand er god. De kontrasterende forhold i dette lokale dødisområde bidrager til, at området rummer en særlig oplevelsesværdi.

Anbefalede handlinger og initiativer:

- › Der bør ikke opføres store vindmøller, højspænding, siloer mv. i dette område, da større tekniske anlæg vil bryde med den lille skala, der findes i delområdet.
- › Andre tiltag som større sammenhængende skovrejsning, større sammenhængende grupper af byggeri, store landbrugsejendomme der kan ændre på sammensætningen i landskabet og dets lille skala, skal så vidt muligt undgås.
- › De små marklodder og spredte naturområder bør opretholdes, så den lille skala og dødiskarakteren fortsat tydeligt kan opleves. Dette indebærer, at søernes overflader fortsat er synlige og ikke gror til med krat og siv.

M3 - vedligeholde

M3 skal vedligeholdes, men der er også områder, hvor karakteren kan forbedres. Landskabets karakter er i dette område karakteristisk, da en stor del af karakterområdets landsbyer er beliggende i det overvejende flade til svagt bølgende morænelandskab. Landskabskarakterens tilstand i dette delområde er god, idet der ikke er væsentlige forstyrrelser af landskabet og de karaktergivende elementer som de mange landsbyer, det åbne, opdyrkede landskab og kun få skovpartier.

Anbefalede handlinger og initiativer:

- › Områdets åbne karakter bør opretholdes ved at begrænse skovrejsning samt tilgroning af større områder.
- › Det er væsentligt, at landsbyerne fortsat fremstår som separate landsbyer og derfor skal bebyggelse mellem landsbyerne begrænses eller koncentrerer omkring landsbyernes kerner.

- › Landsbyernes møde med det åbne land kan forbedres. Dette kan ske ved at afskærme bykanterne med bevoksning, så de ikke fremstår så tydelige i landskabet. Det kan også ske ved at sikre, at bebyggelse i udkanten af landsbyen ligger samlet, så der ikke er tale om en glidende overgang, men en klar afgrænsning af landsbyen.

M4 - udvikle

M4 kan udvikles. Delområdet er karaktersvagt, da det i modsætning til det resterende af karakterområdet er præget af store markflader og mindre bebyggelse. Landsbyen Kagstrup er stort set ikke udbygget siden udskiftningen og der ses en tydelig stjernestruktur omkring landbykernen.

Anbefalede handlinger og initiativer:

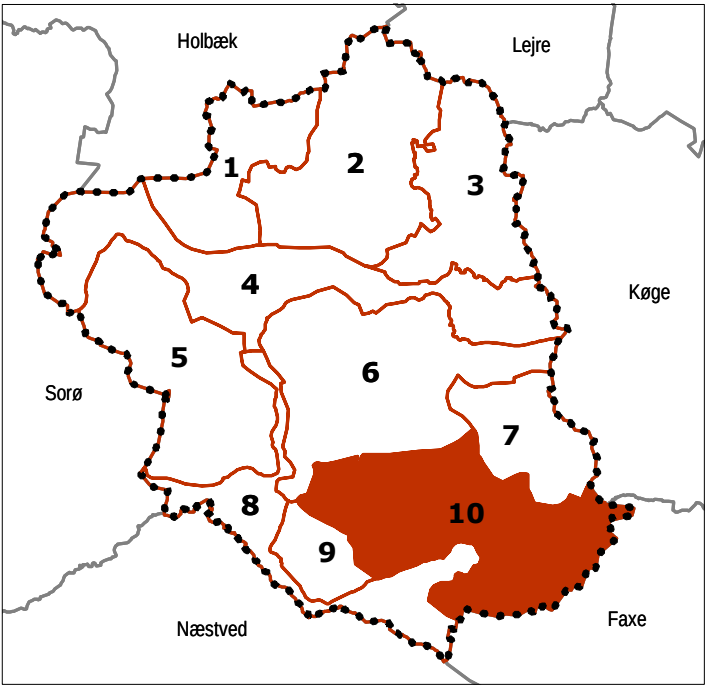
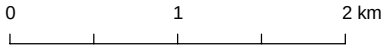
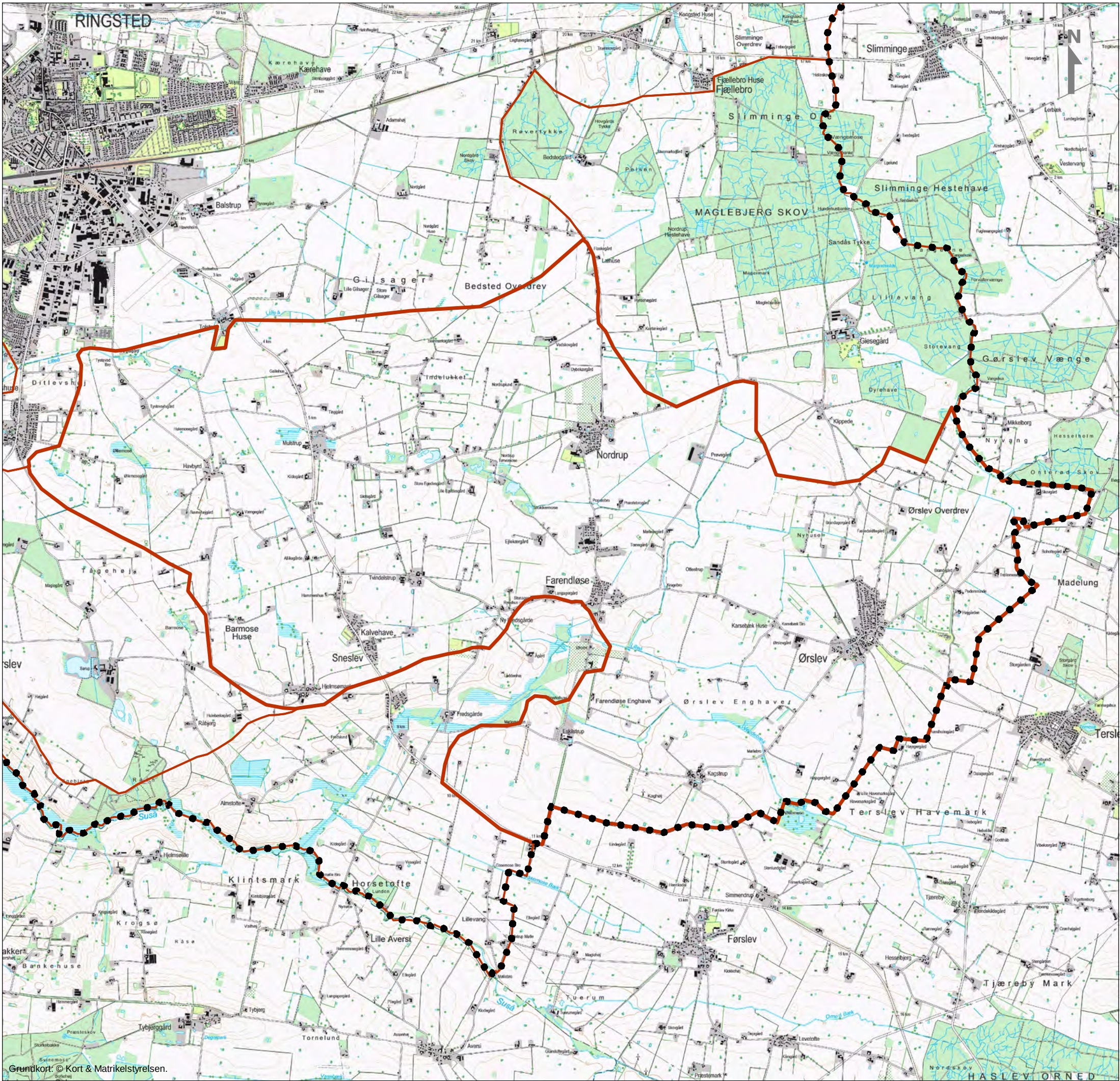
- › Under opstilling af vindmøller skal der tages hensyn til områdets karakter og skala. Det anbefales derfor, at der kun opføres middelstore vindmøller (mindre end 130 m) og at der ikke opstilles store klynger.
- › Strukturen omkring Kagstrup landsby skal opretholdes. Dette sikres ved at vejenes forløb og de beskyttede sten- og jorddiger ikke fjernes eller ændres. Vedligeholdelse af strukturerne skal medvirke til, at stjerneudskiftningen som kulturhistorisk spor stadig kan genfindes.

M5 - vedligeholde

M5 skal vedligeholdes, da delområdet er karakteristisk og landskabskarakterens tilstand omkring Ørslev er middel. Ørslev er vokset betydeligt i forhold til karakterområdets øvrige landsbyer.

Anbefalede handlinger og initiativer:

- › Syd og sydvest for Ørslev skal den åbne karakter opretholdes og skovrejsning, tilgroning og andre tiltag, der kan hindre det vide udsyn bør begrænses.
- › Øst for Ørslev og ved Ørslev Overdrev vil større tekniske anlæg, vindmøller, højspænding, store landbrugsbyggerier mv., sammenlægning af de generelt små marker og fjernelse af bevoksning ændre delområdets overdrevskarakter og bør derfor undgås.

Ringsted Kommune Landskabskarakteranalyse

Oversigtskort Landskabskarakterområde 10 Ringsted moræneflade, landsbyer og jordbrug

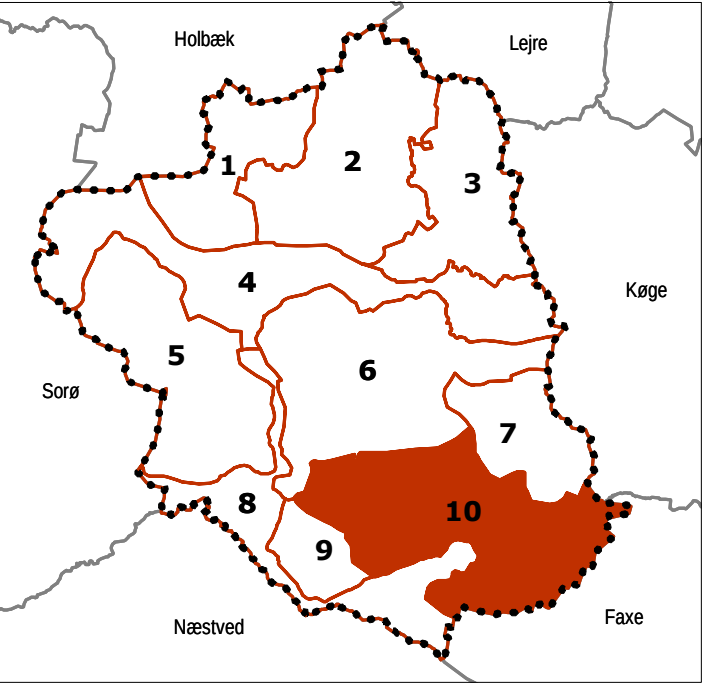
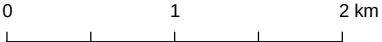
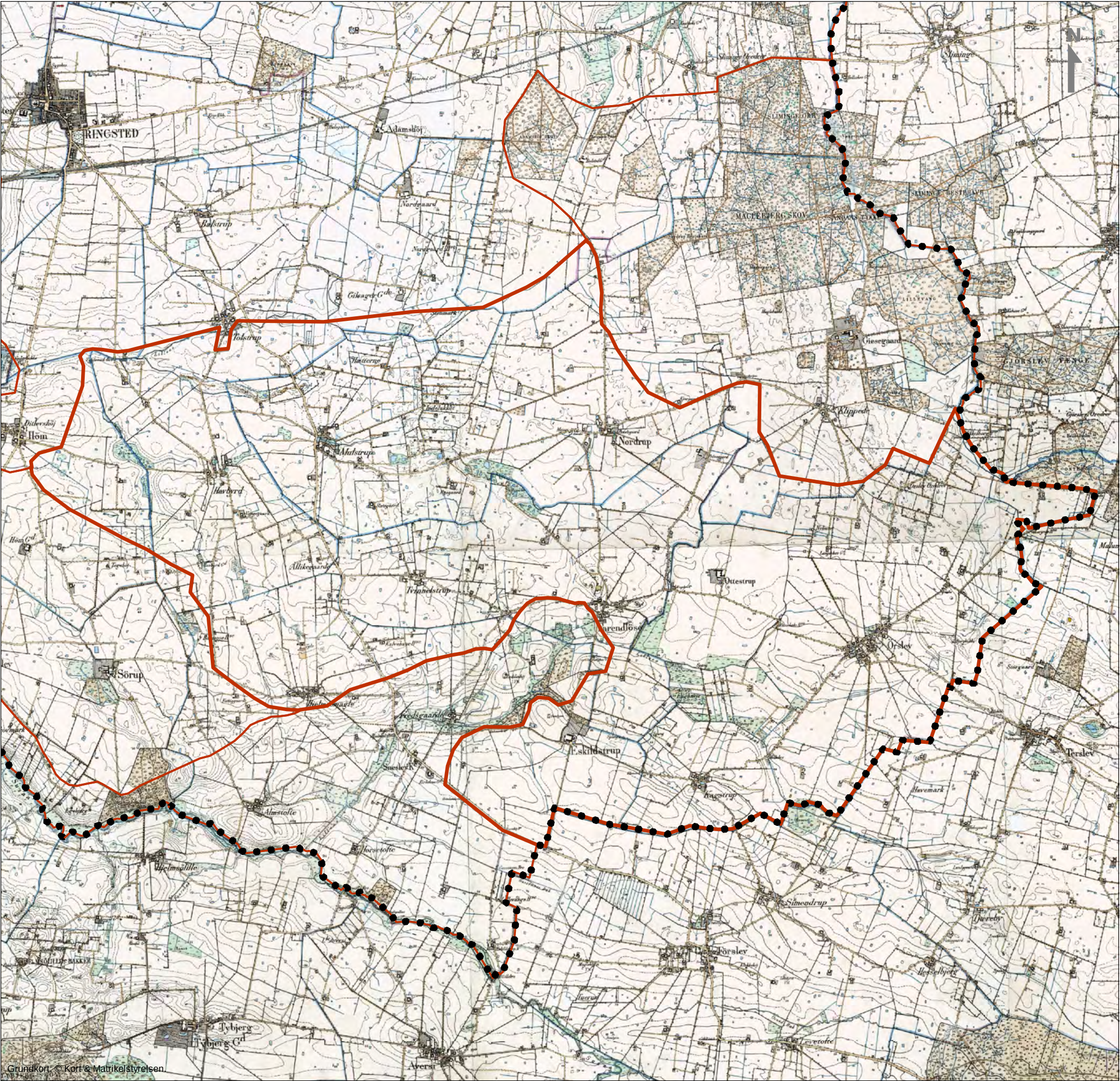
O:\A030000\A032485\GIS\Kortbilag\Bilag 10-1 Oversigtskort.WOR

COWI

COWI A/S
Parallevej 2
2800 Kongens Lyngby

Telefon 56 40 00 00
cowi@cowi.dk
www.cowi.dk

ATR nr.:	A032485
Tegn/Udarb.	BJO / LHJN
Kontr.	AKJO
Godk.	LHJN
Mål	1:45.000 (A3)
Dato	25. jan. 2013
Dokument nr.	
Rev.	
Bilag 10-1	0

Ringsted Kommune
Landskabskarakteranalyse

Høje målebordsblade
Landskabskarakterområde 10
Ringsted moræneflade, landsbyer og jordbrug

O:\A030000\A032485\3_Pdoc\GIS\Kortbilag\Bilag 10-2 Høje målebordsblade.WOR

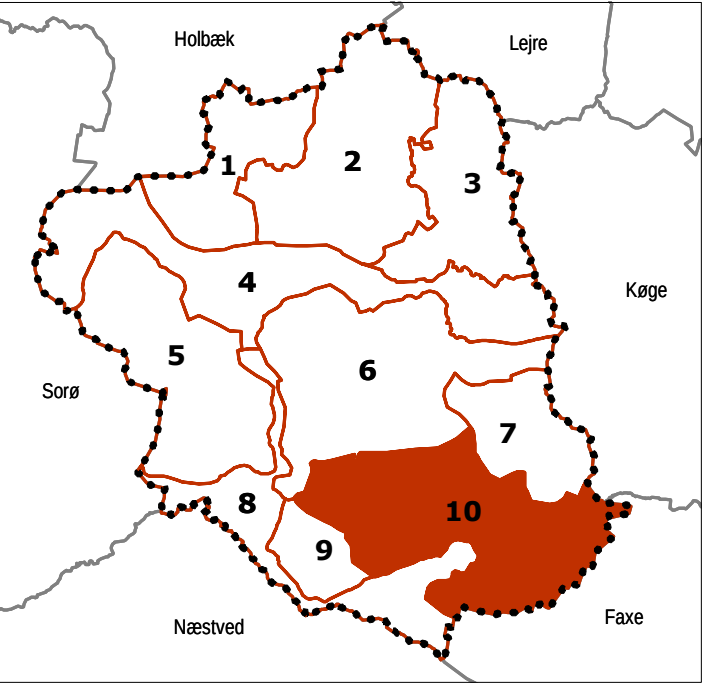
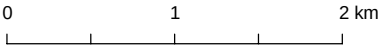
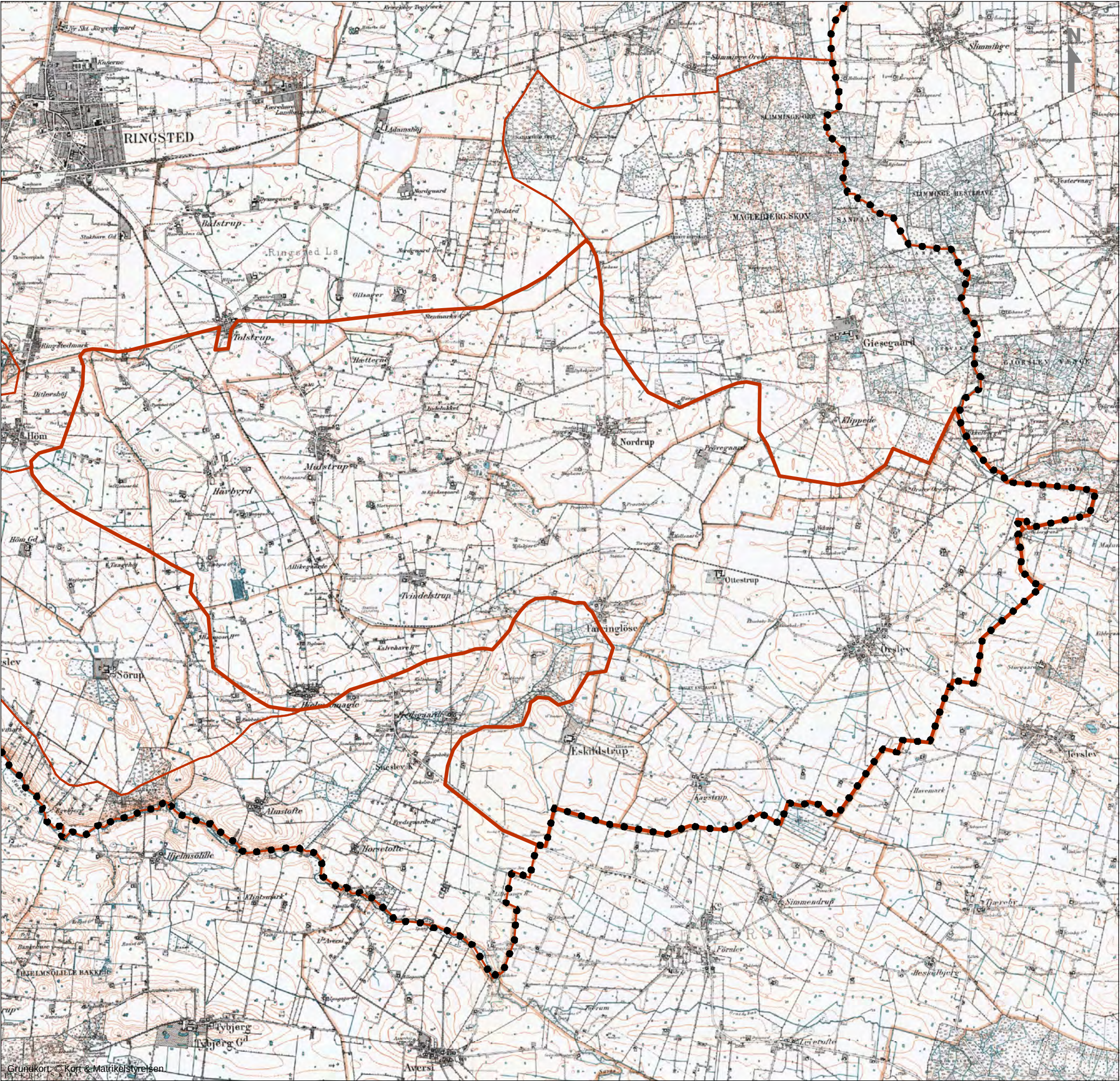
COWI

COWI A/S
Parallevej 2
2800 Kongens Lyngby

Telefon 56 40 00 00
cowi@cowi.dk
www.cowi.dk

ATR nr.:	A032485
Tegn./Udarb.	BJO / LHJN
Kontr.	AKJO
Godk.	LHJN
Mål	1:45.000 (A3)
Dato	25. jan. 2013

Dokument nr.	Rev.
Bilag 10-2	0

Ringsted Kommune
Landskabskarakteranalyse

Lave målebordsblade
Landskabskarakterområde 10
Ringsted moræneflade, landsbyer og jordbrug

O:\A030000\A032485\3_Pdoc\GIS\Kortbilag\Bilag 10-3 Lave målebordsblade.WOR

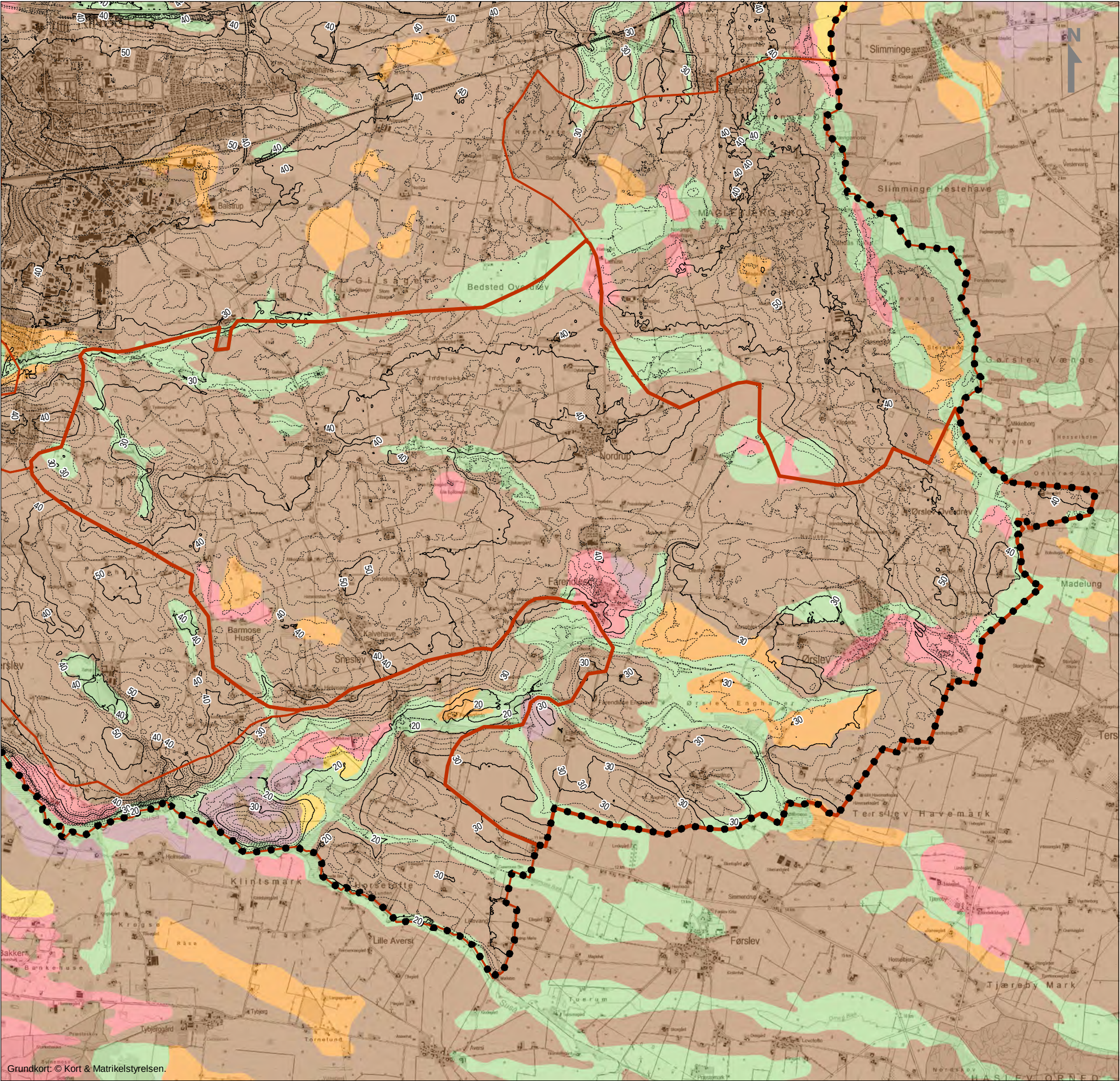
COWI

COWI A/S
Parallevej 2
2800 Kongens Lyngby

Telefon 56 40 00 00
cowi@cowi.dk
www.cowi.dk

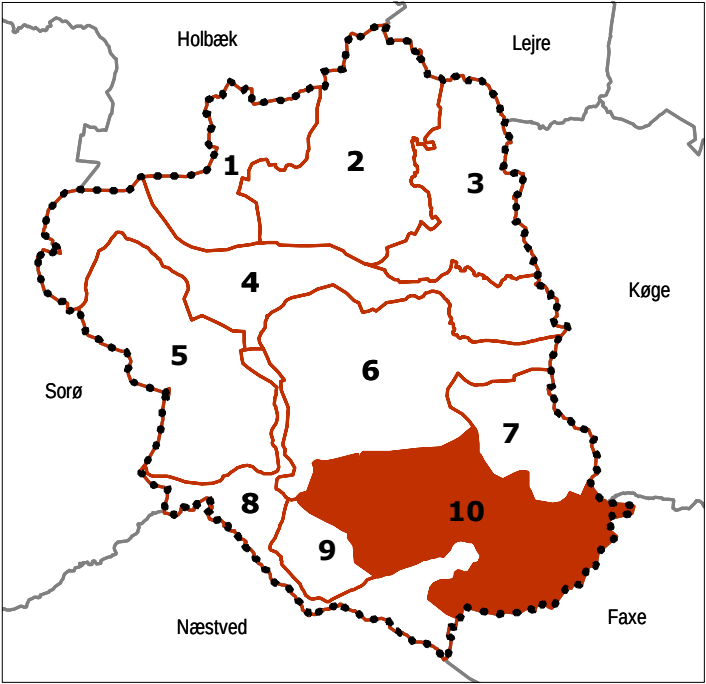
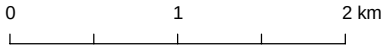
ATR nr.:	A032485
Tegn./Udarb.	BJO / LHJN
Kontr.	AKJO
Godk.	LHJN
Mål	1:45.000 (A3)
Dato	25. jan. 2013

Dokument nr.	Rev.
Bilag 10-3	0

Jordarter:

- Flyvesand (ES)
- Ferskvandsdannelser (FS)
- Marsk (HV)
- Marint sand og ler (HS)
- Strandvolde (HG)
- Moræne sand og grus (MS)
- Moræneler (ML)
- Smeltevandssand og -grus (DS)
- Smeltevandsler (DL)
- Ekstramarginale aflejringer (TS)
- Ældre havaflejringer (YS)
- Prækvartære bjergarter
- Søer (SØ)
- Fyld, havne, dæmninger, diger m.m.

Ringsted Kommune
Landskabskarakteranalyse

Jordart	ATR nr.:	A032485
Landskabskarakterområde 10	Tegn/Udarb.	BJO / LHJN
Ringsted moræneflade, landsbyer og jordbrug	Kontr.	AKJO
	Godk.	LHJN
O:\A030000\A032485\3_Pdoc\GIS\Kortbilag\	Mål	1:45.000 (A3)
Bilag 10-4 Jordart.WOR	Dato	25. jan. 2013
COWI A/S Parallevej 2 2800 Kongens Lyngby	Telefon 56 40 00 00 cowi@cowi.dk www.cowi.dk	Dokument nr. Bilag 10-4
		Rev. 0